

Glas mladih iz Alp

Močni glasovi – mladi aktivno sooblikujejo prihodnost Alp s svojimi idejami in dejanji.

NASLOVNA ZGODBA

V letnem poročilu CIPRE so o svojih izkušnjah, pridobljenih pri izvajanju projektov CIPRE v letu 2023, spregovorili tudi mladi iz alpskega prostora. Področja njihovega delovanja so bila zelo raznolika: kulturna izmenjava, podnebju prijazna potovanja, ozaveščeno prehranjevanje, povezovanje v mednarodne mreže in še marsikaj drugega.

— Mladi, ki živijo na območju Alp, že vrsto let sodelujejo v protestih za učinkovitejše varstvo podnebja in kakovostno življenje prihodnjih generacij, a politične, gospodarske in družbene spremembe še vedno potekajo prepočasi in ne dovolj odločno. Kljub temu obstaja veliko vzvodov, da lahko varovanje okolja postane učinkovitejše: današnji svetovni prehranski sistem je namreč odgovoren za približno 37 odstotkov svetovnih emisij CO₂, zato moramo poskrbeti, da bomo zagotovili bolj trajnostno zasnovano potrošnjo, pridelavo in predelavo hrane ter rabo kmetijskih zemljišč. V turizmu je kar

75-odstotni delež energije v strukturi porabe električne energije in emisij toplogrednih plinov povezan s prometnim sektorjem, predvsem s potovanji v ciljne destinacije in nazaj – v boju proti podnebnim spremembam je tako trajnostna mobilnost ključnega pomena. Po drugi strani je vse več ljubiteljev in ljubiteljic gora, ki neposredno občutijo posledice podnebne krize v Alpah. Mnogi želijo zavarovati edinstveno naravo in potovati s čim manjšim ogljičnim odtisom. Dostopnost in socialna pravičnost sta v gorskem okolju osrednja izziva tudi za aktivnosti, ki se izvajajo na prostem.

CIPRA se skupaj s partnerskimi organizacijami iz alpskega prostora v svojih projektih loteva različnih tem, kot so npr. vključevanje, kakovost življenja, prehrana ali mobilnost, pri tem pa spodbuja izmenjavo znanja in izkušenj, povezovanje podobno mislečih in skupno iskanje rešitev. Pri izvajanju dejavnosti v Alpah od julija do novembra je CIPRA vzpostavila stik z okoli 500 mladimi, saj je želela okrepiti njihovo ozaveščenost o izzivih, ki so

del alpske vsakdanjosti, in skupaj z njimi razmišljati o novih in v praksi preverjenih idejah. Nekaj mladih je svojo zgodbo delilo v glavnem članku, v katerem so spregovorili o svojih najlepših alpskih doživetjih, o tem, kaj se jim je pri izvajanju projektov CIPRE najbolj vtisnilo v spomin, in kako nameravajo nova znanja in spoznanja uporabljati v vsakdanjem življenju in svojem okolju. Poročilo prinaša tudi prispevek o desetletnici delovanja Mladinskega sveta CIPRE (CYC), v katerem od leta 2013 sodelujejo predani mladi ljudje, ki si s projekti, dogodki in novimi idejami skupaj prizadevajo za čim bolj kakovostno življenje v Alpah. Ob desetletnici obstoja je CYC organiziral tudi okroglo mizo, delavnico o podkastih in skupno pohodniško turo, na katerih so udeleženci in udeleženke iskali odgovore na vprašanje, kaj vse potrebujejo mladi, da bo njihovo življenje v Alpah kakovostno.

➔ nadaljevanje na str. 4

UVODNIK

SCHAAN, LIHTENŠTAJN, APRIL 2024

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI,

— kako raznoliko in pestro je bilo leto 2023! Dokončali smo našo teorijo sprememb na temo narave, podnebja in ljudi, spodbujali smo njeno uresničevanje z ustreznimi ukrepi na področju politike, komunikacije, spretnosti in veščin ter projektov, začeli smo spremljati rezultate za celotno CIPRO. Pot nas je navdihovala, tudi razočarala in spet še bolj zblížala.

Zavzemamo se za uvedbo pravil EU o obnovi narave in za hiter prehod na uporabo obnovljivih virov energije, nasprotujemo neupoštevanju načel trajnosti pri organizaciji zimskih olimpijskih in paraolimpijskih iger v Milanu in Cortini/I 2026. Razpravljali smo o talečih se ledenikih in pozivali k sprejetju konkretnih ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, organizirali smo tudi prvi forum o prihodnosti Alp, mednarodno konferenco o vplivu podnebja na naše zdravje, ki je potekala pod pokroviteljstvom Vlade Kneževine Lihtenštajn.

Predvsem pa je bilo to leto za mlade in z mladimi, leto, ki je pripadalo mladim – tudi njihove dejavnosti, ideje in projekte predstavljamo v tem poročilu. Praznovali smo prvih deset let delovanja Mladinskega sveta CIPRE (CYC), ki je v tem času uspel vzpostaviti številne dragocene stike, podprl projekt Yoalin in idejo o uvedbi alpske vozovnice za ves javni promet na območju Alp (AlpTick). Organizirali smo delavnico o podkastih in začeli hekaton na temo turizma v Alpah, ki bo potekal leta 2024 (Alpathon).

Zato z velikim ponosom v branje izročam pričujoče letno poročilo, obenem pa izrekam veliko pohvalo vsem, ki podpirajo CIPRO, zanjo delajo in nosijo Alpe v svojih srcih. Po dveh skupnih letih delovanja je žal to prvi uvodnik, ki sem ga napisala brez sodelavke Bianče Elzenbaumer, ki je oktobra 2023 odstopila s funkcije so-predsednice.

Želim vam prijetno branje.

Serena Arduino
predsednica CIPRE International

CIPRA INTERNATIONAL

Živahno dogajanje skozi preteklo leto

— V letu 2023 smo v Schaanu/LI, kjer je sedež naše organizacije, organizirali prvi Forum o prihodnosti Alp. Dogodek, namenjen tako strokovni kot širši javnosti, bo pod pokroviteljstvom lihtenštajnske vlade potekal vsako drugo leto. V tokratni izvedbi so udeleženci in udeleženke foruma pod naslovom Moje zdravje, moje podnebje razpravljali o vplivih podnebnih sprememb na zdravje ljudi in o možnostih reševanja vse bolj neugodne podnebne krize, pri čemer so upoštevali načelo, da je treba ukrepati, predno bo prepozno.

Pri odhodkih smo zaradi večjega obsega lastnih storitev zabeležili višje stroške osebeja in dejavnosti na področju komunikacije. S prihrankom stroškov pri storitvah, ki jih opravljajo zunanji izvajalci, delovanju organov in amortizaciji sredstev smo skupne iz-

datke v višini 1,811 mio. CHF (2022: 1,892 mio. CHF) uspeli zmanjšati. Čeprav je bilo pridobivanje projektov nekoliko manj intenzivno kot v letu 2022, smo lahko računali na zanesljivo in zelo dragoceno finančno podporo neprofitnih fundacij, kot je prikazano spodaj. Zaradi višjega finančnega prispevka lihtenštajnske države v letu 2022 in tudi višjih prihodkov od opravljenih storitev smo s komunikacijsko dejavnostjo, ki jo izvajamo v petih jezikih, dosegli veliko ljudi zunaj alpskega območja. Obrnili smo se tudi na Komisijo EU in jo vnovič opozorili na nujnost oblikovanja politike na področju tranzitnega prometa, ki bo sprejemljiva za območje Alp.

Skupni prihodki v letu 2023 so znašali 1,827 mio. CHF (2022: 1,946 mio.). Iz tega je izšel skupni pozitivni rezultat v višini 16.000 CHF (2022:

54.000 CHF). Lastna sredstva so se s 416.000 CHF (konec leta 2022) povečala na 432.000 CHF, kar nam daje pomembno spodbudo, da v prihodnjih letih še okrepimo naša prizadevanja za podnebje, naravo in ljudi ter z našega sedeža v Lihtenštajnu skupaj z regionalnim in nacionalnim predstavništvu CIPRE v sedmih alpskih državah pomembno prispevamo k trajnostnemu razvoju alpskega območja.

Konec leta 2022 je bilo v Schaanu zaposlenih 13 sodelavcev in sodelavk poleg dveh pripravnikov, pri čemer je ekvivalent zaposlenosti znašal 1090 odstotkov. Konec leta 2023 je bilo 14 zaposlenih, dva praktikanta in evropska prostovoljka, ekvivalent zaposlenosti je znašal 1150 odstotkov.

WWW.CIPRA.ORG/FINANCE

CIPRA INTERNATIONAL LAB GMBH

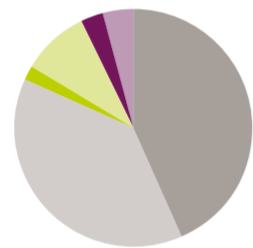
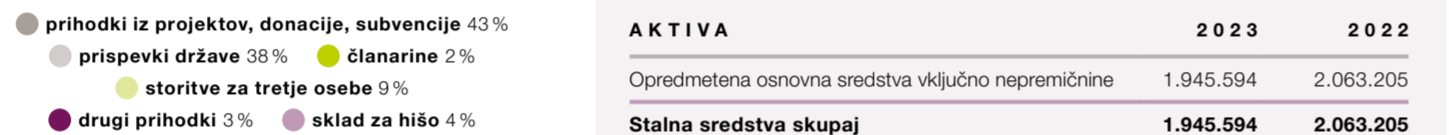
Nova sodelovanja

— Mreža in geografska pokritost njenega delovanja sta se v zadnjem letu občutno povečali. CIPRA Lab je namreč v preteklem letu 2023 skupaj s partnerji iz celotne Evrope sodelovala v številnih novih projektih, med katerimi je tudi projekt Central Mountains, ki se osredotoča na čezmejno sodelovanje in izmenjavo znanja med Alpami in Karpati.

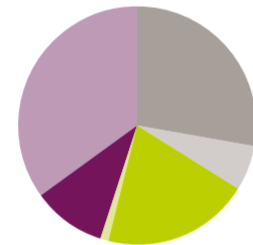
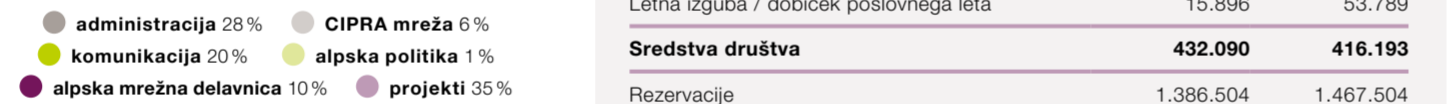
CIPRA Lab GmbH je neprofitna organizacija, ki deluje v skladu z avstrijsko zakonodajo, in hčerinsko podjetje CIPRE International s sedežem v Lihtenštajnu, obenem pa je njena operativna enota na območju Evropske unije. V letu 2023 je CIPRA Lab s projektom Climate Bridges nadalje krepila sodelovanje na področju nadnacionalnega varstva podnebja na Zahodnem Balkanu in s tem pripomogla, da so se predstavniki politike srečali s civilno družbo: mejnik je bila organizacija prve konference mreže EUKI za Zahodni Balkan v albanskem glavnem mestu Tirani z veliko udeležbo predstavnikov z Zahodnega Balkana in iz EU. Projekt je del Evropske pobude za podnebje (EUKI) v okviru nemškega Zveznega ministrstva za gospodarstvo in varstvo podnebja (BMWK). Konec leta 2023 je imela CIPRA Lab GmbH tri zaposlene za skupno 128 odstotkov delovnega časa. Letni izkaz poslovnega izida izkazuje dohodke v višini 242'175 EUR in odhodke v višini 244'246 EUR z negativnim izidom v višini 2'071 EUR. Letni računovodski izkazi družbe CIPRA Lab so objavljeni na

WWW.CIPRA.ORG/SL/LAB

Od kod sredstva prihajajo?

Kam grejo sredstva?

CIPRA International se za finančno podporo in naročila zahvaljuje

KNEŽEVINI LIHTENŠTAJN VADUZ/LI • URADU ZA OKOLJE VADUZ/LI • OBČINI SCHAAN SCHAAN/LI • ZVEZNEMU MINISTRSTVU ZA OKOLJE, VARSTVO NARAVE, JEDRSKO VARNOST IN VARSTVO POTROŠNIKOV BERLIN/D • UNIVERZI ZA »BODENKULTUR« DUNAJ/A • BAVARSKI AKADEMIJI ZA VARSTVO NARAVE IN OHRANJANJE POKRAJINE LAUFEN/D • AVSTRIJSKEMU MINISTRSTVU ZA VARSTVO PODNEBJA, OKOLJE, ENERGIJO, MOBILNOST, INOVACIJE IN TEHNOLOGIJO DUNAJ/A • ŠVICARSKEMU ZVEZNEMU URADU ZA PROSTORSKI RAZVOJ BERN/CH • PROGRAMOM EU: ERASMUS+ • SPRENGER GEBHARDU SCHAAN/LI • AAGE V. JENSEN CHARITY FOUNDATION VADUZ/LI • STIFTUNG FÜRST. KOMMERZIENRAT GUIDO FEGER VADUZ/LI • STIFTUNG MERCATOR ZÜRICH/CH • STIFTUNG TEMPERATIO MAUR/CH • VALÜNA STIFTUNG VADUZ/LI • STALNEMU SEKRETARIATU ALPSKE KONVENCIJE INNSBRUCK/A • DRUŠTVU ALPSKO MESTO LETA SONTHOFEN/D • NACIONALNIM SEKRETARIATOM VIE ALPINE: SCHWEIZER WANDERWEGE, URADU ZA OKOLJE LIHTENŠTAJN, MINISTÈRE D'ETAT PRINCIPAUTÉ DE MONACO • ALC ALPINE LIONS COOPERATION A/I/D/SI • PODPORNICAM IN PODPORNIKOM VIE ALPINE • PODPORNICAM IN PODPORNIKOM ALPE NA ODRU

IZKAZ POSLOVANJA

	2023	2022
Stroški dela	933.756	896.765
Stroški, reprezentančni stroški	167.722	188.799
Pisarniški stroški	109.655	104.919
Komunikacija, oglaševanje	59.826	42.904
Avtorski honorarji – zunanje storitve	247.977	274.682
Avtorski honorarji CIPRE – predstavništvo	80.695	76.595
Različni odhodki	85.602	126.418
Amortizacija	125.818	180.715
Odhodki	1.811.051	1.891.796
Prihodki iz projektov, donacije, sponzorska sredstva	780.366	894.168
Prispevki držav	700.000	700.000
Članarine	35.968	37.105
Opravljanje storitev za tretje osebe	173.035	165.610
Prihodki iz prodaje (publikacije, drugo)	0	39
Drugi prihodki	56.579	67.664
Sklad za alpsko mrežno delavnico	81.000	81.000
Prihodki	1.826.948	1.945.585
Letni izračun	15.897	53.789

BILANCA

	2023	2022
A K T I V A		
Opredmetena osnovna sredstva vključno nepremičnine	1.945.594	2.063.205
Stalna sredstva skupaj	1.945.594	2.063.205
Terjatve	133.562	138.244
Dobroimetje pri bankah in poštnih hranilnicah, čeki in gotovina	915.923	789.536
Gibljiva sredstva	1.049.486	927.780
Aktivne časovne razmejitve	22.385	108.857
Skupaj aktiva	3.017.464	3.099.841
P A S I V A		
Sredstva družstva	416.192	362.404
Letna izguba / dobiček poslovnega leta	15.896	53.789
Sredstva družstva	432.090	416.193
Rezervacije	1.386.504	1.467.504
Obveznosti	746.214	832.954
Pasivne časovne razmejitve	452.656	383.190
Skupaj izposojeni kapital	2.585.374	2.683.648
Skupaj pasiva	3.017.464	3.099.841

(Pod pogojem, da je sprejeto na skupščini)

Mednarodna pravna vprašanja in steze za bob

POLITIKA

— V letu 2023 smo se z vidika alpske politike najintenzivneje ukvarjali s problematiko konfliktov, ki nastajajo med proizvodnjo električne energije in varovanjem biotske raznovrstnosti. S pritožbo, ki smo jo vložili pri Odboru za preverjanje izvajanja Alpske konvencije, smo želeli razjasniti aktualno vprašanje, ali so posegi v evropsko in nacionalno zakonodajo na področju varstva narave in voda ter prostorskega načrtovanja, ki so bili sprva začasno nujno potrebni, od jeseni dalje pa trajno dovoljeni, v nasprotju z načeli in zahtevami protokolov Alpske konvencije. V bistvu gre za ključno vprašanje, ki nikoli ni bilo zastavljeno: ali ima pravo EU prednost pred pravom Alpske konvencije? Švicarska vlada ustreznega pojasnila ni podala, njenim daljnosežnim načrtom za deregulacijo na področju ukrepov varstva narave pa smo se uprli z navedbo argumentov v razpravnem dokumentu, ki smo ga predložili parlamentu. Leta 2024 se bo o tem vprašanju odločalo na nacionalnem referendumu.

Sicer pa je organizatorjem zimskih olimpijskih iger, ki bodo leta 2026 potekale v severni Italiji, začelo zmanjkovati časa. Čeprav k oddaji ponudbe v običajnem razpisnem postopku ni bilo mogoče spodbuditi nobenega od gradbenih podjetij, želijo v Cortini/I v letu dni zgraditi novo bob stezo, za kar bi odšteli 120 mio. evrov. To je bil razlog, da smo se že tretjič obrnili na Mednarodni olimpijski komite, ki je navsezadnje vendarle javno opozoril, da v projektu gradnje ne vidi nobenega smisla, zlasti zaradi dejstva, da so primerne ledene steze na voljo v sosednjih državah.

Tabori za varovanje podnebja

PODNEBJE

— Povezati izvajalce in izvajalke gorskih športov v boju proti podnebnim spremembam in k temu opogumiti mlade podnebne aktiviste in aktivistke je cilj projekta Alpski podnebni tabori (Alpine Climate Camps), ki ga v okviru programa Ersamus+ izvajajo CIPRA International, društvo Südwind in podmladek Nemške planinske zveze (DAV). Aprila 2023 so se mladi udeležili tudi tabora na planoti Tschengla blizu Bludenza/A, kar je bila priložnost za medsebojno spoznavanje in nabiranje novih moči za nadaljnje delovanje. Septembra pa so se udeležili kolesarjenja od Lindaua ob Bodenskem jezeru/D do ledenika Ochsentäl/A in tako pokazali, kako oblikovati izvedbo podnebju prijaznih gorskih športov. V štirih dneh je skupina prekolesarila 133 kilometrov in dosegla višino 2.370 metrov – izkušnja je bila pri tem pomembnejša od športnega uspeha. Na poti so se mladi srečali z udeleženci in udeleženkami pete etape mednarodne Ledeniške karavane iz Italije, s katerimi so skupaj pozvali k širšemu in učinkovitejšemu uresničevanju varstva alpskega podnebja.

— **Ground:breaking** preprečevanje prekrivanja tal z neprepustnimi materiali na urbanih in periurbanih območjih • **KamnitoBogastvo** gradnja suhih zidov in spodbujanje biotske raznovrstnosti • **JeloviZA** ohranjanje ekosistemov na območju Natura 200 na Jelovici v Sloveniji • **MultiBios** raziskovanje in krepitev vloge biosfernih območij pri upravljanju naravnih nesreč • **speciAlps2** vzpostavitev ukrepov za usmerjanje turističnih tokov na območju Alp

WWW.CIPRA.ORG/NARAVA

WWW.CIPRA.ORG/PODNEBJE

Kovačnica dobrih idej

ČLOVEK

— Na drugem taboru Alpine Changemaker Basecamp (ACB), ki je v začetku julija 2023 potekal v italijanskem kraju Schlanders/Silandro, je 18 udeležencev in udeleženk razvijalo ideje za nove projekte, med drugim na temo revitalizacije pozabljenih dolin, procesa poistovetenja s pokrajino, izvajanja športnega plezanja, ki v večji meri temelji na načelih trajnostnega razvoja, inovativne rabe starih namakalnih sistemov, dosledne izbire lokalno pridelane hrane. V okviru ACB, ki je potekal v Centru za socialne inovacije BASIS Vinschgau – Venosta, so se udeleženci in udeleženke iz vseh delov alpskega prostora pod vodstvom enajstih mentorjev tako osredotočili na širok nabor tem in metod. Poleg intenzivnega soočenja z lastnim projektom jim je bila v največjo pomoč neformalna izmenjava. Kot je povedala, Irene Delfanti iz Verone/I, imajo posebno mesto skupna doživetja, saj prav ta krepijo prizadevanja za dostojno in prijetno prihodnost. Projekt Alpine Changemaker Basecamp financira švicarska fundacija Mercator.

— **Alpine Changemaker Basecamp** kovačnica projekтов za spodbujanje trajnostne prihodnosti v Alpah • **Alpine Climate Camps** povezovanje izvajalcev in izvajalk gorskih športov v boju proti podnebnim spremembam in spodbujanje mladih podnebnih aktivistov in aktivistk k delovanju na tem področju • **Alpine Compass** prizadevanja mladih za kakovostno življenje v Alpah • **Ars vivendi** didaktični instrument Globalne agende 2030 • **Via Alpina Youth** udejanjanje trajnostnega načina življenja, varovanje okolja, podnebne spremembe vzdolž Vie Alpine

WWW.CIPRA.ORG/ČLOVEK

Serija večjezičnih podkastov

KOMUNIKACIJA

— Od umetne inteligence do zadnjega kilometra, omejitve nosilnosti in t. i. dregljajev (nudging): serija večjezičnih podkastov speciAlps, namenjenih širši javnosti, poglobljeno obravnava problematiko usmerjanja turističnih tokov ter v razpravi s strokovnjaki in strokovnjakinjami in z analizo primerov dobre prakse zagotavlja informacije iz prakse in raziskovalne dejavnosti. Posameznimi epizodam, ki sta jih pripravila CIPRA International in Omrežje občin Povezanost v Alpah, je mogoče prisluhniti v angleščini in v enem od alpskih jezikov. Namen projekta je mreženje ter izmenjava znanja in izkušenj med državami in različnimi kulturami in prek jezikovnih meja. Projekt financira Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV).

Z njive na krožnik

ZNANJE IN SPOSOBNOSTI

— V okviru projekta Erasmus+ Bon Appetit! so mladi iz Lihtenštajna in Francije obdelovali zemljo, pridelovali oz. predelovali in okušali domače kmetijske pridelke in izdelke, obiskovali kmetije v domači regiji, obenem pa sami izkusili, kako lahko hrana na njihovem krožniku zaznamuje pokrajino okoli njih. Ob začetku projekta januarja 2023 so se predstavniki in predstavnice partnerskih organizacij CIPRE International, društve Ackerschafft in Feldfreunde, gimnazije v Vaduzu in francoskega združenja Au Maquis srečali v Schaanu/LI in si izmenjali stališča in izkušnje o različnih vprašanjih, kot so dostop do vode, podnebje in stanje tal v kmetijstvu. Glavna tema mednarodnega srečanja mladih v juniju je bilo alpsko gospodarstvo, oktobra pa so se mladi iz Lihtenštajna na obisku v južni Franciji seznanili z delovanjem društva Au Maquis.

— **alpMedia** večjezično e-glasilo s pribl. 19.000 naročniki • **CIPRA podkast** 15 novih zvočnih prispevkov v petih jezikih • **odnosi z mediji** stališča, citati, prispevki o različnih temah • **družbena omrežja** Instagram, Facebook, Twitter, LinkedIn • **Alpe na odru 110** Alpe kot kraj srečevanja v WWW.CIPRA.ORG okoli 400.000 zabeleženih dostopov do spletnih vsebin na domači spletni strani v letu 2023 • **podkast speciAlps** serija podkastov in spletnarj o temah, povezanih z usmerjanjem turističnih tokov

WWW.CIPRA.ORG/PUBLIKACIJE

WWW.CIPRA.ORG/ALPSKA-POLITIKA

Kamenje, ki ustvarja življenje

NARAVA

— Del podobe alpske kulturne pokrajine z značilnimi kmetijskimi zemljišči in naselji so že stoletja tudi odloženi kupi kamenja v obliki močitev oz. kamnitih skulptur, ki pa danes iz pokrajine vidno izginjajo. Ti na videz mrtvi kamniti elementi pomembno prispevajo k biotski raznovrstnosti in so eden najpreprostejših načinov za spoštljiv odnos do narave v urbanih območjih, kar je tudi namen projekta KamnitoBogastvo. V šestih pilotnih regijah na območju Alp se vsi, ki sodelujejo v projektu, pod strokovnim vodstvom preizkušajo v zlaganju kamenja na izbranih lokacijah. V pilotni regiji Carnino/I v Piemontu to počnejo osebe z migrantskim ozadjem, ki zaključujejo različna usposabljanja na področju kmetijstva in gozdarstva. Zunaj pilotnih regij pa se bodoči umetniki in umetnice v sodelovanju z raziskovalno stroko osredotočajo na biotsko raznovrstnost, ki se v nastajajočih kupih kamenja skriva. Izvajanje projekta finančno podpira fundacija Carline Fondation in Bindigton sklad.

— **Alpska konvencija** delovne skupine, akcijski programi, Alpski svet za podnebje in biotsko raznovrstnost • **Eusalp** akcijski skupini 6 in 7 • **JPI Climate** transdisciplinarni svetovni svet za pobudo EU za skupno načrtovanje raziskovalnih programov na področju podnebnih raziskav • **SDG Allianz Liechtenstein** in delovna skupina za spodbujanje ciljev trajnostnega razvoja • **Via Alpina** vodenje sekretariata čezalpske daljinske pohodniške poti

WWW.CIPRA.ORG/ALPSKE-MREZE

Glas mladih z območja Alp

Popotništvo brez slabe vesti, polnjenje notranjih baterij, z njive na krožnik – ekološko pridelana hrana, taborjenje sredi narodnega parka. O svojih popotniških doživetjih in spominih na projekte CIPRE v letu 2023 tokrat pripovedujejo mladi z območja Alp.

Po tem projektu se ne počutim več tako osamljeno.

« Camilla

» Camilla že od marca 2022 sodeluje v projektu Extinction Rebellion. V Benetkah in Rimu je bila vključena v akcije, ki jih je organizirala Rdeča uporniška brigada, v rdeče oblečena skupina nastopajočih, ki opozarja na trpljenje vseh živih bitij zaradi podnebne krize. O podnebni pravičnosti pripravlja Camilla gledališko igro.

Da bi poiskala nove spodbude za delovanje na področju varstva podnebja, se je konec aprila 2023 v Vorarlbergu/A udeležila petdnevnega rekreativnega tabora, namenjenega mladim aktivistom. Želela je namreč ugotoviti, kako lahko premaga negativna čustva in si povrne konstruktivno energijo. Pri tem ji je pomagalo druženje s 23 mladimi somišljeniki in gibanje v naravi. »Spoznanje, da vendarle obstaja mednarodna mreža posameznikov, ki jim ni vseeno in si prizadevajo spremeniti družbo, me je razbremenilo in opogumilo,« je dejala. Skupna tabu igra, ki izhaja iz podnebnih in okoljskih konceptov, je bila eden njenih najljubših trenutkov, saj je na taboru spoznala, da so prav igre lahko učinkovita učna metoda, ko gre za skrb vzbujajoče teme, kot so podnebne spremembe. Tabor je Camilla izkoristila tudi za vzpostavitev mednarodne mreže aktivistov in aktivistk, ki si bodo medsebojno zagotavljali pomoč tudi na daljavo.

Camilla Fiore, Pordenone/I, udeleženka tabora Alpine Kick

» Kulturna izmenjava je bila res čudovita izkušnja!

« Louise

» Ljubezem do gora spremlja Louise že od njenega otroštva: »Občutek, da se po večdnevnih turah počutim tako sproščeno in prizemljeno, je dober in poln energije.« Marsikdo tega občutja ne more izkusiti, razlog so finančne težave ali fizični dejavniki. Tu na pomoč vskoči projekt Via Alpina Youth, v okviru katerega je mogoče sodelovati v številnih dogodkih, ki so namenjeni ozaveščanju o temah, pomembnih za Alpe, npr. o problematiki nedovoljenega taborjenja, participaciji mladih ter ekološki in socialni pravičnosti.

Louise pa se je s 17 sovrstniki in sovrstnicami iz Francije in Nemčije udeležila tudi junijske ekscuzije Yes, we camp, na kateri je spoznala dobro prakso na področju taborjenja in pravila obnašanja v francoskih narodnih parkih. Kot pripravnica v CIPRI Francija je z velikim uspehom soorganizirala pohodniški vikend v francoskem narodnem parku Vanoise. »Vsi udeleženci in udeleženke so domov odšli z ustreznimi orodji, da se bodo lahko gibalili v naravi skladno s trajnostnimi načeli,« je dejala Louise.

Zlasti pomembna se ji zdi izmenjava na evropski ravni. Kateri trenutki so bili zanjo najlepši? Zagotovo opazovanje črede kozorogov v popolni tišini, pa tudi takrat, ko so si vsi udeleženci in udeleženke izmislili in si brali francoske in nemške pravljice iz alpskih gora – tovrstna kulturna izmenjava je bila za Louise čudovita izkušnja.

Louise Delorme, Grenoble/F, Yes, we camp – pohodniški konec tedna

Veseli nas, da je Nina zdaj tudi članica CYC.

» Navdušena sem nad potovanji z vlakom!

« Nina

» Predno je Nina začela sodelovati v projektu Yoalin, ni nikoli resno razmišljala o tem, da bi se na potovanje po različnih državah odpravila z vlakom, v različnih krajih izstopala na železniških postajah in prestopala na druge vlake. »Bila sem prepričana, da je to predrago in časovno potratno početje.« Svoje mnenje je študentka geografije spremenila poleti 2023, ko se je kot ena od 150 mladih pridružila omenjenemu projektu, ki jim je omogočil, da so odkrivali Alpe na podnebju prijazen način, pri tem pa doživeli številne dogodivščine.

Z vozovnico Interrail, ki jo je Nina prejela v projektu Yoalin, je tri tedne potovala po Alpah: peš, z avtobusom ali vlakom: »Zaradi počasnejšega tempa vožnje je bila izkušnja toliko prijetnejša, saj sem se lahko še tesneje povezala z drugimi popotniki in popotnicami, domačim prebivalstvom in seveda naravo.« Na potovanju se je veliko naučila tudi o sebi, gorski svet pa je izkusila v vsej njegovi moči in obenem krhkosti, kar je bila zanjo čudovita izkušnja.

Nina danes potuje bolj ozaveščeno in odgovorno, več razmišlja, kako sama vpliva na okolje, aktivneje se zavzema za varstvo narave. Ne glede na to, ali imajo dejanja številnih posameznikov, ki si prizadevajo za boljši svet, večjo ali manjšo težo, se ta vendarle kopičijo in lahko sprožijo val pozitivnih sprememb. Nina želi biti zato na tem področju aktivna tudi v prihodnje, zato je postala del Mladinskega sveta CIPRE, načrtuje pa že novo potovanje z vlakom po Alpah.

Nina McQuarrie, Mlaka, Komenda/SI, udeleženka potovanja po Alpah v okviru projekta Yoalin

» Včasih sem mislila, da je hrana pač hrana, danes pa vem, koliko truda je treba vložiti v njeno pripravo!

« Alice

» Način pridelave, izvor sestavin, količina živalskih proizvodov – v razredu Anouk, Alice in Rafaela, ki obiskujejo Lihtenštjansko gimnazijo v Vaduzu/LI, se je teden dni vse vrtilo okoli podnebju prijazne hrane. Nekateri dejavnosti so potekale v okviru projekta Bon Appetit!, v katerem so se mladi seznanili z okoljskimi vplivi na naš prehranski sistem kakor tudi z okolju prijaznimi alternativami.

Po predstavitvi lokalne prehranske pokrajine (foodscape) so dijaki in dijakinje obiskali vrtnarsko zadrugo v Schaunu/LI, ki deluje po načelih partnerskega kmetijstva. Poskusili so njim neznanu korenino jakon, izvedeli, kako zadruga deluje, ter se preskusili v pobiranju blitve in spomladanske čebule z njive. »Mislili smo, da vrtnarjenje ni za nas, a pokazalo se je kot zelo zabavna dejavnost, pri kateri je sodeloval ves razred,« je bila navdušena Alice. Mladi so pobrali, s tem pa rešili tudi na stotine sadik, ki so padle z nakladalne ploščadi in ostale na tleh. »Bili smo ponosni, da smo lahko pomagali,« je dejala Anouk. Iz pobrane zelenjave so dijaki in dijakinje za svojo šolo pripravili podnebju prijazno lazanjo in spomladanske zavitke, svoje dejavnosti pa v več jezikih predstavili projektni ekipi. »Skupaj s sošolci in soškolkami smo v Excelu izdelali seznam, na podlagi katerega smo izračunali, kako trajnostne so lahko jedi,« je dodal Rafael.

Mladi se zdaj mnogo bolj zavedajo, koliko truda je vložena v pridelavo hrane, ki jo pojedjo. Več pozornosti namenjajo domači, sezonski in okolju prijazni hrani, cenijo doma pridelano zelenjavo, pa tudi kuhajo raje kot prej.

Alice Geiger, Vaduz/LI, Anouk Gangl in Rafael Schwyzer, Gamprin/LI, vrtnarska delavnica

10 let delovanja Mladinskega sveta CIPRE

— Mladinski svet CIPRE (CYC) je ob desetletnici svojega delovanja začel razpravo o konceptu kakovosti življenja. Prve dni julija 2023 so njegovi člani in članice v Literarni hiši (Literaturhaus) v Schaunu/LI organizirali tudi delavnico o podkastih, v sodelovanju z Avstrijsko planinsko zvezo, z Mladinskim forumom Švicarske delovne skupnosti za gorska območja in organizacijo Protect our winters Italy pa še okroglo mizo. Izmenjava mnenj in izkušenj na naštetih dogodkih je pokazala, da so za mlado generacijo pomembne zlasti kulturne aktivnosti, možnosti za izobraževanje, zabava, socialni stiki in javna mobilnost. Tovrstna ponudba je v urbanem okolju pogosto bogatejša kot v manjših skupnostih, po drugi strani pa se lahko prav slednje pohvalijo z raznovrstno naravo, številnimi možnostmi za športne aktivnosti in bolj umirjenim življenjskim tempom.

Mladi so se udeležili tudi pohodniške ture, ki jih je vodila na planino Valüna/LI. Skupno druženje so izkoristili za razmislek o tem, kako v naslednjih desetih letih udeležati lastne interese in cilje. Alenka Kastelec je prepričana, da lahko Mladinski svet CIPRE h kakovostnejšemu življenju na območju Alp pripomore z izvajanjem dobro premišljenih ukrepov. Magdalena Christandl k temu dodaja: »Želim si, da nas bodo nosilci odločanja na vseh političnih ravneh dejansko slišali in vzeli resno. Morda pa si bo upal prevzeti politično funkcijo tudi kdo izmed nas?«

WWW.CIPRA.ORG/SL/CYC

Scan and listen: In the CYC podcast, young people from across the Alps talk about what they need for a good life.

Mladim veliko pomeni zdravo naravno okolje in možnost preživljanja prostega časa v naravi

Že en sam poseg v naravno okolje je preveč

CIPRA Južna Tirolska Kot ugotavlja CIPRA Južna Tirolska, ki ima svoj sedež pri Krovnem združenju za varstvo narave in okolja, so alpske gore v letu 2023 predvsem naveličane in utrjene, kar je tudi razlog, da je s številnimi pobudami širši javnosti in politiki dokazovala, da je vsakršno poseganje v alpski prostor nedopustno početje.

CIPRA Južna Tirolska se je tako že februarja uspešno zoperstavila gradnji ceste do planine v italijanskem Naravnem parku Rieserferner-Ahrn/Vedrette di Ries Aurina, saj je južnotirolska deželna vlada projekt – zaenkrat – opustila. Prav tako je nasprotovala obnovi žičniške naprave na območju Langkofelscharte/Sassolungo v Italiji. »Delna in popolna odstranitev stare žičnice bi bila nedvoumno znamenje

nasprotovanja pretiranemu odpiranju gorskega prostora,« je pojasnil Josef Oberhofer, predsednik CIPRE Južna Tirolska. Da bi nevladna organizacija preprečila projekt gradnje nove žičniške naprave v italijanski dolini reke Eisack (Eisacktal/Valle Isarco), pa se je obrnila celo na sodišče – tudi tokrat uspešno.

»Območje Alp je krhek in ranljiv prostor z edinstveno biotsko raznovrstnostjo,« je opozoril Oberhofer. Brezpogojna ohranitev te raznovrstnosti ni več le ena od opcij, temveč je nujna. »Ker je bil razvoj v zadnjih desetletjih usmerjen zlasti v korist gospodarstva, je zdaj skrajni čas, da to spremenimo.«

WWW.CIPRA.ORG/JUZHNA-TIROLSKA

»Naše gore ne potrebujejo ojačevalcev okusa!« – društva za varstvo Alp in narave so na prelazu Passo Sella/Sellajoch v Italiji zahtevale spoštljivejši odnosa do gorskega sveta.

Kaj mladim predstavlja kakovost življenja v alpskem prostoru?

CIPRA Slovenija V okviru Erasmus+ projekta Alpski kompas, CIPRA Slovenija, CIPRA Nemčija, CIPRA Francija in CIPRA International raziskujejo, kaj mladim predstavlja kakovost življenja in daje motivacijo za bivanje na določeni lokaciji. Z mladimi med 16-29 let iz alpskih regij so izvedli intervjuje, spletne seminarje ter pripravili raziskovalni članek o načinu merjenja kakovosti življenja do sedaj. Kakovost življenja je eden bolj kompleksnih pojmov, zato na vprašanja ni preprostega odgovora, dojemanje pa se skozi leta prilagaja potrebam družbe.

Ugotovili so, da se mladi večkrat počutijo zapostavljene s strani lokalnih

odločevalcev, saj menijo, da ti svoje aktivnosti in finance usmerjajo v potrebe turistov in ne domačinov. »Ker prihajam iz turističnega kraja, si želim, da sem v svojem kraju tretiran kot prebivalec in ne odvečna masa. V selitev bom prisiljen, če bodo cene nepremičnin še rasle oziroma bo ob vdoru tujega kapitala v mestu prevelika gneča,« pravi intervjuvani. Prav tako so bile v intervjujih večkrat izpostavljene potrebe po sprejemanju drugačnosti. »Ljudje v mojem kraju ne sprejemajo drugačnosti, so zelo obsojajoči in hitro nasedejo tudi lažnim novicam,« pravi intervjuvana.

V predhodnih raziskavah podnebne spremembe in mentalno zdrav-

je nista omenjena kot dejavnika, ki vplivata na kakovost življenja. Projektni rezultati pa kažejo, da mladim kakovost življenja predstavlja zdravo naravno okolje, raznolika možnost zaposljivosti z ravnovesjem med delovnim in prostim časom, strpnost do drugačnih prepričanj, dostopnost stanovanj in nujnost podpore duševnemu zdravju. Menijo, da bodo v prihodnje na kakovost življenja v največji meri vplivale podnebne spremembe.

WWW.CIPRA.ORG/SLOVENIJA

Uveljavljanje načel Alpske konvencije v praksi

CIPRA Avstrija Pravne določbe so lahko učinkovite le, če se uporabljajo, k temu pa pomembno prispeva tudi strokovna literatura s pravnega področja. Obseg literature, ki obravnava izvedbene protokole Alpske konvencije, ni prav velik, zato je CIPRA Avstrija leta 2023 v okviru Zbirke Alpske konvencije pripravila zadnji, osmi zvezek protokola o varstvu narave in urejanju pokrajine.

Spori, do katerih prihaja zaradi rabe, povezane z energetske prehodom, prekrivanja alpske pravne ureditve s pravom EU, konkretni pravni primeri iz Avstrije – pravni strokovnjaki in strokovnjakinje ter predstavniki in predstavnice organov in okoljskih organizacij so ob tej priložnosti začeli razpravo o ključnih vidikih omenjenega protokola o ohranjanju narave in njegovi izvršljivosti v Avstriji. Aktualne sodne odločbe in zakonodajni projekti, kot je, denimo, uredba EU o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov, so pokazali, kako pomemben je bil protokol tudi v minulem letu – CIPRA Avstrija je leta 2023 po desetletju neprekinjenega dela in v sodelovanju s prof. dr. Sebastianom Schmidom uspela dokončati prvo serijo člankov o Alpski konvenciji, cilj pri tem pa je bil spodbuditi izvajanje te mednarodne pogodbe.

»Omenjena publikacija je v alpskem prostoru edinstvena, druge alpske države pa pozivamo, da se tudi same lotijo podobne pobude,« je dejal Paul Kuncio, direktor CIPRE Avstrija. Leto dni po izidu je vseh osem zvezkov, ki obravnavajo izvedbene protokole Alpske konvencije, brezplačno na voljo na spletni strani www.alpenkonventionsrecht.at. Projekt je finančno podprlo avstrijsko ministrstvo, pristojno za varstvo podnebja.

WWW.CIPRA.ORG/AVSTRIJA

Naravni prostor namesto energetske industrije – organizacije za varstvo okolja in pokrajine vladu pozivajo k ukrepanju.

Za ohranitev še neokrnjenih gorskih območij

CIPRA Švica V alpskem naravnem in kulturnem prostoru nekateri živijo in delajo že več generacij, drugim ta prostor zagotavlja priložnost za oddih in rekreacijo, predvsem pa je to življenjski prostor mnogih živali in rastlin – denimo kozoroga, alpskega lesketnika ali sekulje, ki simbolizirajo vso pestrost švicarskih gorskih območij. A življenjske habitate, ki so ključnega pomena za njihovo ohranitev, so ogrozili – in jih še vedno ogrožajo – ukrepi, ki so bili v parlamentu sprejeti z zakonom o zanesljivi oskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (t. i. Mantelerlass). Poleg živalskih vrst, ki živijo na gorskih območjih, so lahko za ohranitev tega naravnega prostora zdaj upravičeno zaskrbljeni tudi pohodniki, alpinisti, pasirji in vsi, ki jim za alpsko naravo ni vseeno.

»Nepozidana in sonaravna gorska območja niso le mrtev prostor, ki ga lahko brez omejitev pozidamo in izkoristimo,« je opozorila

Isabella Helmschrott iz CIPRE Švica. 9. marca 2023 je v Bernu skupaj z nekaterimi člankimi organizacijami organizirala protest, na katerem so udeleženci in udeleženke izrekli podporo energetskega prehodu, ki bo sprejemljiv za naravo. Pri tem je šlo za del celoletnih dejavnosti, ki jih v švicarskem nacionalnem predstavništvu izvajajo v povezavi s parlamentarnimi razpravami o vprašanju zanesljivosti oskrbe z električno energijo. Živali in ljudje, ki živijo na območju Alp, tako od poslancev in poslank pričakujejo, da bodo slednji pri sprejemanju odločitev upoštevali njihove ekstenzivne osnove in da zadnjih nepozidanih in odprtih naravnih prostorov ne bodo žrtvovali za širitev energije iz obnovljivih virov. Energetski prehod se lahko in mora izpeljati le ob istočasnem spoštovanju interesov in potreb narave in človeka.

WWW.CIPRA.ORG/SVICA

Taleči se orjaki – udeleženci in udeleženke mednarodne ledeniške karavane pri opazovanju talečih se ledenikov v Avstriji, Italiji in Švici

Mednarodna ledeniška karavana

CIPRA Italija Ledeniki v Alpah so na velikem udaru, podnebna kriza ne pozna meja, opozarja predsednica CIPRE Italija Vanda Bonardo: »Preverili smo stanje na ledenikih in javno spregovorili o ugotovitvah, saj želimo javnost in ustanove opomniti na posledice podnebne krize v višjih gorskih predelih.«

Ledeniška karavana, že četrta zapored, se je v letu 2023 začela 20. avgusta v Italiji in zaključila 10. septembra v Švici. V šestih etapah je karavana obiskala območje ledenikov Rutor (Dolina Aoste/Italija), Belvedere (Piemont/Italija), Dosedé

(Lombardija/Italija), Mandrone (Trentino/Italija), Ochsental (Vorarlberg/Avstrija) in Morteratsch (Graubünden/Švica). Ozaveščevalna kampanja, ki jo je v znanstvenem sodelovanju z Italijansko glaciološko komisijo vodila organizacija Legambiente, je leta 2023 prav zaradi sodelovanja s CIPRO Italija in CIPRO International dobila vsealpsko razsežnost.

V posameznih etapah so sodelovali glaciologi in drugi strokovnjaki iz različnih držav, ki so bili priča nezadržnemu umikanju vseh alpskih ledenikov zaradi globalnega segrevanja. V Avstriji se je ekipa

ledeniške karavane srečala z mladimi aktivisti in aktivistkami, ki so vključeni v projekt CIPRE International Alpine Climate Camps. V času švicarske etape sta v počitniškem centru v Salecini potekali mednarodna konferenca, na kateri je sodelovala glaciološka stroka iz vseh alpskih držav, in okrogla miza, v okviru katere je bil predstavljen manifest o upravljanju alpskih ledenikov, kateremu so se v nadaljevanju tudi posvetili udeleženci in udeleženke razprave.

WWW.CIPRA.ORG/ITALIJA

Dejavna tako na lokalni kot evropski ravni

CIPRA Francija je v letu 2023 sodelovala v različnih nacionalnih in evropskih organih, v katerih se je osredotočala na različne aktivnosti, kot so izmenjava primerov dobrih praks med francoskimi alpskimi občinami, krepitev projektnih idej lokalnih deležnikov ali sodelovanje v razpravi o glavnih izzivih sedanjegega in prihodnjega razvoja. V okviru delovnih skupin za francoski alpski masiv, Strategije EU za Alpsko regijo (EUSALP) in skupine za odporna gorska območja znotraj Mreže Skupne kmetijske politike za podeželje (EU Cap Network) se je aktivno za-

vzemala za potrebe občin, obenem pa si je prizadevala evropsko alpsko politiko približati lokalni ravni in okrepiti medsebojno razumevanje. Kot je poudaril predsednik CIPRE Francija Gilles Chappaz, je zagotavljanje pomoči zainteresiranim francoskim deležnikom pri prenosu njihovih razvojnih perspektiv na evropsko-alpsko raven v času številnih kriz postala pomembnejša kot kdaj koli prej.

Omogočanje čezmejnih sodelovalnih partnerstev, iskanje konkretnih rešitev ter idej na transnacionalni ravni: v projekt DINAMO, ki se izvaja v okviru programa Erasmus+,

sta vključeni tudi CIPRA Francija in CIPRA Nemčija, ki spodbujata sodelovalna partnerstva med občinami na področju lokalne mobilnosti. Prve raziskovalne aktivnosti in določitev pilotne regije so zaključene. CIPRA Francija podpira lokalne partnerje tudi pri načrtovanju in uresničevanju nadaljnjih projektov evropskega sodelovanja, s čimer so bili postavljeni temelji za nadaljnje evropsko-alpske razprave, ukrepe in projekte.

WWW.CIPRA.ORG/FRANCIJA

Komunikacijski izzivi na področju varstva Alp

CIPRA Nemčija Alpe so edinstven naravni prostor, privlačnost alpskega srednje- in visokogorskega pasu vzbujajo veliko zanimanje javnosti. Nasveti za izvedbo planinskih tur in izletov, aplikacije za sledenje GPS lokacije telefona, čudovite fotografije – zaradi tehnološkega napredka sodobnih medijev in turističnih spletnih portalov je danes dostop do alpskega prostora enostavnejši, po drugi strani pa prav oni postajajo vse večji problem za varstvo narave.

Tudi zaradi takega razvoja dogodkov je CIPRA Nemčija organizirala okroglo mizo z naslovom Pogovori v Grassauu 2023, na kateri je opozorila na nujnost ukrepanja v medijih in politiki ter kritično analizirala vzorce lastnega komuniciranja. Fotografije, katerih namen je družbi približati ohranitev vrednost lepih in edinstvenih naravnih pokrajin, imajo pogosto nasproten učinek, saj te destinacije po objavi obišče še več ljudi, ki za seboj puščajo več kot opazne sledi. Sodelujoči in sodelujoče na okrogli mizi v Grassauu so se tudi strinjali, da mora biti v di-

gitalnem prostoru komunikacija bolj premišljena, in v ta namen pripravili sedem izhodiščnih tez. Opozorili so, da je treba prikazati tudi »temnejše« strani alpskega sveta, denimo uničen in prekomerno izkoriščen naravni prostor, in ne le objavljati zaupnih namigov, ki pa so okoli škodljivi. Vsi, ki uporabljajo platforme, in drugi morajo poudarjati vrednost narave, opozarjati na tveganja in delovati inovativno. Zaradi vse večjega števila digitalnih orodij bo treba vnovič premisliti o komunikacijski dejavnosti naravovarstvenih organizacij, planinskih društev in turističnih združenj. Pri tem se mora v razpravo vključiti tudi politika. Vseh sedem tez, predstavljenih na pogovorih v Grassauu si lahko v celoti preberete na spletni strani CIPRE Nemčija. Teze je treba zdaj seveda tudi uresničiti.

WWW.CIPRA.ORG/NEMCIJA

Skupno politično delovanje

CIPRA Lihtenštajn Leta 2023 so članske organizacije CIPRE Lihtenštajn negativno ocenile predlog za izkoriščanje vodnega potenciala na revitaliziranem rečnem odseku celinskega kanala v Lihtenštajnu za potrebe proizvodnje električne energije. Ideja o gradnji nove elektrarne derivacijskega tipa namreč nasprotuje ključnim nacionalnim in mednarodnim varstvenim predpisom, med drugim Okvirni direktivi EU o vodah (WDF). Pozitivni učinki elektrarne bi bili v primeru izvedbe projekta minimalni, vpliv na naravno okolje pa katastrofalen, saj bi projekt povzročil izgubo enega najdragocenejših habitatov na območju Lihtenštajna.

Izravnavna ravni ustja celinskega kanala z Renom, več prostora in dinamičen vodotok – v zadnjih desetletjih je Lihtenštajn izvedel revitalizacijo celinskega rečnega kanala in območje poplavnega gozda, sprejeti so bili tudi ukrepi v zgornjem toku, katerih cilj je bil izboljšanje ekološkega stanja rečne struge (t. i. instream measures). Splošni rezultati so dobri in se pogostokrat omenjajo na mednarodni ravni: leta 2000, tik pred izvedbo revitalizacije, je bilo na odseku v bližini ustja zabeleženih šest vrst rib, danes jih je sedemnajst. Tak razvoj blagodej-

no vpliva tudi na pritoke celinskega kanala in tako je poleg Ruggeller Rieta tudi Ruggeller Rheinau najpomembnejše območje gnezdenja ptic v državi. Na območju ustja celinskega kanala se poleg tega izvaja ožje številni izobraževalni projekti, v katerih sodelujejo tudi osnovne in srednje šole iz celotne države.

Članske organizacije CIPRE Lihtenštajn so v svojem bodu za ohranitev tega redkega in edinstvenega habitata uspešne, saj so poslanci in poslanke lihtenštajnskega parlamenta glede omenjenega predloga že sprejeli jasno odločitev: vladi ga ne bodo predložili.

WWW.CIPRA.ORG/LIHTENSTAJN

Edinstveni življenjski prostor – ustje celinskega rečnega kanala v Ruggellu v Lihtenštajnu /LI je žariščna točka biotske raznovrstnosti.

PREDSTAVNIŠTVA CIPRE IN NJIHOVI ČLANI

NEMČIJA Bergwacht Bayern im Bayerischen Roten Kreuz • Bergwaldprojekt e. V. • Bund Naturschutz in Bayern e. V. und Jugendorganisation BUND Naturschutz • Deutscher Alpenverein e. V. und Jugend des Deutschen Alpenvereins • Gesellschaft für ökologische Forschung e. V. • Landesbund für Vogelschutz in Bayern e. V. und Naturschutzjugend im Landesbund für Vogelschutz • Mountain Wilderness Deutschland e. V. • NaturFreunde Deutschlands e. V. und Naturfreundejugend • Ökologischer Jagdverband e. V. • Schutzgemeinschaft Tegernseer Tal e. V. • Verband Deutscher Berg- und Skiführer

e. V. • Verein zum Schutz der Bergwelt e. V. • Bayerische Botanische Gesellschaft

ITALIJA Aree Protette dell'Össola • Associazione Dislivelli • Associazione Gestori Rifugi Alpini, Escursionisti e posti tappa del Piemonte • Associazione Italiana Guide Ambientali Escursionistiche AIGAE • Comitato Glaciologico Italiano • Club Alpino Italiano CAI • Dachverband für Natur- und Umweltschutz in Südtirol • Federazione Italiana dei Parchi e delle Riserve Naturali (Federparchi) • Federazione Italiana Pro Natura • Lega Ita-

liana Protezione Uccelli LIPU • Legambiente • Mountain Wilderness Italia • Parco Alpi Marittime • Parco delle Orobie Valtellinesi • Parco Nazionale della Val Grande • Pro Natura Torino • Servizio Glaciologico Lombardo

ŠVICA Alpen-Initiative • Aqua Viva • BirdLife Schweiz • Grimselverein • Mountain Wilderness Schweiz • Naturfreunde Schweiz • Pro Natura Schweiz • Schweizer Alpen-Club • Schweizerische Greina-Stiftung • Stiftung Landschaftsschutz Schweiz • VCS Verkehrs-Club der Schweiz

JUŽNA TIROLSKA Alpenverein Südtirol • AmUm Ambiente Umwelt Merano • Arbeitsgemeinschaft für die biologisch-dynamische Wirtschaftsweise Sektion Südtirol • Arbeitsgemeinschaft für Vogelkunde und Vogelschutz in Südtirol • Baubiologie Südtirol • Bund Alternativer Anbauer • Heimatpflegeverband Südtirol • Klima Club Südtirol • LIA per Natura y Usanze • Mountain Wilderness – Sezione regionale Trentino-Alto Adige • Naturtreff Eisvogel • Protect Our Winters Italy • Sortengarten Südtirol • Südtiroler Gesellschaft für Gesundheitsförderung • Südtiroler Herpetologen Verein Herpeton • Südti-

roler HochschülerInnenschaft • Umweltgruppe Eisacktal Hyla • Umweltgruppe Eppan • Umweltgruppe Kaltern • Umwelting Pustertal • Umweltschutzgruppe Vinschgau • Vereinigung Südtiroler Biologen • Lokalne Vereinige: Umweltgruppe Andrian, Bozen, Jenales, Salurn, Wilpital in Umweltschutzgruppe Terlan • Posamezni člani: ca. 1650

FRANCIJA FFCAM: La Fédération Française des Clubs Alpins et de Montagne • FFME: La Fédération Française de Montagne et d'Escalade • ANCEF: La Fédération Nationale pour le Développement des Sports et du Tourisme en Montagne • WWF France: L'organisation

mondiale de protection de la nature • Mountain Wilderness France • FNE AURA: France Nature Environnement Auvergne-Rhône-Alpes • FNE PACA: France Nature Environnement Provence-Alpes Côte d'Azur • ADRETS: Association pour le Développement en Réseau des Territoires et des Services • Asters: Conservatoire des espaces naturels de Haute-Savoie • Association des Amis du PNR de Chartreuse • LPO AURA: Ligue pour la protection des oiseaux Auvergne-Rhône-Alpes • PNR de la Chartreuse • FFR AURA: Fédération française de randonnée • Comité régional Auvergne Rhône-Alpes • Protect our Winters France • L'Escarpado • SAPN – FNE 05

LIHTENŠTAJN Botanisch-Zoologische Gesellschaft Liechtenstein-Sarganserland-Werdenberg • Liechtensteiner Alpenverein • Forstverein Liechtenstein • Liechtensteiner Jägerschaft • Liechtensteinische Gesellschaft für Umweltschutz • Imkereiverein Liechtenstein • Liechtensteinischer Ornithologischer Landesverband • Solargenossenschaft Liechtenstein • VCL Verkehrs-Club Liechtenstein

AVSTRIJA Arbeitsgemeinschaft der Berg- und Naturwachten Österreichs • Kuratorium Wald • Naturfreunde Österreich • Naturschutzbund Österreich •

Österreichischer Alpenverein • Österreichischer Forstverein • Österreichischer Touristenklub • Verband Österreichischer Höhlenforscher • Dachverband Jägg Österreich • Devet zveznih dožel, zastopanih s strani oddelkov za varstvo narave in okolja: Vorarlberg, Tirolska, Salzburg, Koroška, Gornja Avstrija, Štajerska, Spodnja Avstrija, Dunaj, Gradiščanska

SLOVENIJA 110 posameznih članov

PODPORNI ČLAN Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging, Nederlanden

POGLED OD ZUNAJ

Drage prijateljice in dragi prijatelji CIPRE,

— za varstvo in trajnostni razvoj Alp si z veseljem in iz prepričanja prizadevamo tudi v nemškem Zveznem ministrstvu za okolje. Poleg našega rednega sodelovanja v devetih delovnih skupinah Alpske konvencije podpiramo tudi konkretne projekte, ki se osredotočajo na uresničevanje ciljev konvencije. Naši projektni partnerji in partnerice so med drugimi CIPRA International, CIPRA Nemčija, Mreža zavarovanih območij v Alpah (ALPARC) in Omrežje občin Povezanost v Alpah – močne nevladne organizacije so z vidika nemške okoljske politike pomembno gonilo političnega procesa, zato menim, da je pomemben položaj CIPRE in drugih organizacij v vlogi opazovalk ena od prednosti Alpske konvencije.

Prav tako redno podpiramo projektne dejavnosti, v katere so vključeni mladi. V zadnjem obdobju so bili to projekti, kot so Mladinski parlament Alpske konvencije (YPAC) na Gimnaziji Sonthofen v Nemčiji, Youth at the Top z ALPARC in Yoalin s CIPRO International.

V Zveznem ministrstvu za okolje pripisujemo velik pomen udeležbi mladih, tudi zunaj Alp. Trenutno s predstavniki mladinskih okoljskih organizacij razvijamo modele sodobne participacije mladih. V širok krog tistih, s katerimi tesno sodelujemo, spadajo odslej tudi mladi iz Nemške planinske zveze (DAV). Vsako drugo leto o mladih izvedemo obsežno študijo z naslovom Prihodnost? Vprašajte mlade!, saj si tako lahko ustvarimo celovito sliko njihovih opazanj, želja in skrbi. Del naše zaveze trajnostni politiki je, da v svoje delo vključujemo interese in potrebe mlade generacije.

CIPRA omogoča sodelovanje, ki presega meje in generacije, zato se že zdaj veselim nadaljnega sodelovanja.

Steffi Lemke

Zvezna ministrica za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov

KAJ NAVDIHUJE ALPE?

Forum o prihodnosti Alp: varovanje podnebja je varovanje zdravja

— Segrevanje podnebja je alpsko regijo zelo prizadelo, zadnji dve poletji sta bili bolj vroči kot kdaj koli prej. Vročina je velika obremenitev za telo in lahko povzroči srčno-žilna obolenja, dehidracijo, vročinske udare in še več smrtnih žrtev. Prvi forum o prihodnosti Alp, ki je potekal junija 2023 v Schaanu v Lihtenštajnu, si je zato postavil vprašanje, kako lahko prebivalci Alp in Alpe kot njihov življenjski prostor v času podnebne krize ostanejo zdravi. Odgovore je v razpravi iskalo okoli 140 udeležencev in udeleženk, ki so mednarodni dogodek izkoristili tudi za medsebojno povezovanje ter izmenjavo znanja in izkušenj. Pomembno zahtevo je v svojem uvodnem nagovoru izpostavila tudi Sabine Monauni, podpredsednica lihtenštajnske vlade in ministrica za notranje zadeve, gospodarstvo in okolje, ko je opozorila: »Dolžni smo prispevati k temu, da bo načelo trajnostnega in do naravnih virov prijaznega načina življenja zasidrano v naši kulturni zavesti.«

Svoj politični odtis moramo povečati

Zdravnica in aktivistka na področju javnega zdravja, Bea Albermann, je v svojem predavanju opozorila, da so podnebna kriza, kriza biotske raznovrstnosti in onesnaževanje »tri velike krize našega časa, zato je nujen sistemski preobrat v trajnostni razvoj, saj s tem, ko varujemo podne-

Izmenjava in medsebojno povezovanje na prvem Forumu o prihodnosti Alp v Schaanu/LI

bje, varujemo tudi lastno zdravje«. Udeležence in udeleženke foruma je pozvala, naj postanejo predvsem politično dejavni. Da bi bilo mogoče ukrepati v praksi, so bila v okviru Forumu o prihodnosti Alp sprejeta ustrezna priporočila, ki jih bodo odločevalci in odločevalke lahko uporabili pri svojem delovanju. Priporočila so objavljena tudi na spletni strani. Forum o prihodnosti Alp je potekal pod pokroviteljstvom Vlade Kneževine Lihtenštajn.

WWW.FORUMPRIHODNOSTIALP.LI

Sodelavke in predstavnice CIPRE

CIPRA INTERNATIONAL Upravni odbor Serena Arduino (predsednica od novembra, sopredsednica od januarja do oktobra), Christian Baumgartner, Bianca Elzenbaumer (sopredsednica do oktobra), Sofia Farina, Miro Kristan, Wilfried Marxer, Stefan Witty **Sekretariat** Christina Bachner, Caroline Begle, Jakob Dietachmair (namestnik direktorja), Marion Ebster-Kreuzer, Julitta Eller, Michael Gams, Magdalena Holzer, Veronika Hribernik (od septembra), Maja Kogovšek, Julija Krautberger (od oktobra), Helena Lackenberger (od maja do oktobra), Nora Leszczynski, Sophie V. Mahlknecht (od novembra), Maya Mathias, Anna Mehrmann, Wolfgang Pfefferkorn, Andreas Radin (do marca), Kaspar Schuler (direktor), Christina Thanner (do avgusta), Manon Wallenberger, Elena Heinzmann (od februarja do julija) **CIPRA LAB Sekretariat** Jakob Dietachmair (direktor), Kaspar Schuler (namestnik direktorja), Paula Duske, Wolfgang Pfefferkorn **CIPRA ITALIJA Upravni odbor** Agostino Agostinelli, Vanda Bonardo (predsednica), Gianni Cametti (blagajnik), Federica Corrado, Oscar Del Barba, Valter Giuliano, Carlo Gubetti, Stefano Sala **Sekretariat** Francesco Pastorelli (direktor), Fabio Tullio (od februarja do junija in od oktobra do decembra) **CIPRA LIHTENŠTAJN** Wolfgang Nutt (predsednik), Elias Kindle (koordinator) **CIPRA AVSTRIJA Upravni odbor** Liliana Dagostin (namestnica predsednika), Regina Hrbek, Gerald Neubacher, Christine Pühringer, Stephan Tischler (predsednik), Walter Tschon **Sekretariat** Paul Kuncio (direktor), David Kühleitner, Ben Haberhauer (od septembra) **CIPRA FRANCIJA Upravni odbor** Alain Boulogne (podpredsednik), Michel Chamel, Daniel Thonon (od junija), Marion Patry (od junija), Jean Horgues-Debat (predsednik od maja), Gilles Chappaz (predsednik od junija), Bernard Jean (do maja), Benoît Nenert (do maja), Sandrine Percheval **Sekretariat** Louis Didelle (od januarja do marca), Aline Audin (direktorica), Julia Buisson-Agarla (od januarja do julija), Louise Delorme (od februarja do julija), Julika Jarosch, Delphine Ségalen **CIPRA ŠVICA Upravni odbor** Django Betschart, Franziska Grossenbacher, Maren Kern, Patrik Schönenberger (predsednik), Franziska Wloka (od maja), Silva Semadeni (do marca), Benno Steiner **Sekretariat** Isabella Helmschrott (direktorica) **CIPRA SLOVENIJA Upravni odbor** Matjaž Harmel, Gašper Kleč, Matej Ogrin (predsednik), Marko Slapnik, Jernej Stritih, Saša Roškar **Sekretariat** Špela Berlot (direktorica), Katarina Žakelj, Katarina Žemlja, Dijana Čataković (od aprila), Kristina Stakne (od marca), Boštjan Belčič (od junija do oktobra) **CIPRA NEMČIJA Upravni odbor** Peter Dill, Axel Doering (predsednik), Christine Eben, Peter Eberle, Julian Fürholzer, Stefan Kattari, Florian Lintzmeyer, Michael Schödl **Sekretariat** Henriette Adolf (namestnica direktorja), Kathrin Holstein (od oktobra), Annalena Grünenwald (od oktobra), Leonie Nawrot (od maja do avgusta), Uwe Roth (direktor), Felix Schlereth (do marca) **CIPRA JUŽNA TIROLSKA Upravni odbor** Philipp Ferrara, Peter Gasser, Brigitte Haas Atz, Andreas Hilpold, Elisabeth Ladinser (namestnica predsednika), Hanspeter Niederkofler, Josef Oberhofer (predsednik), Florian Reichegger (do novembra), Cristina Dalla Torre, Helmuth Scartezzini, Jutta Staffler **Sekretariat** Marion Auer, Griseldis Dietl, Madeleine Rohrer (direktorica do oktobra), Roland Plank **NKBV Trajnostni komite** Bianca Nijhof, Pirmin Olde Weghuis, Peter Valkenburg (predsednik), Astrid van der Werf, Gert van Beek **Sekretariat** Robin Baks (direktor) **MLADINSKI SVET CIPRE** Lorenz Bechtum, Rok Brišnik, Ann-Sophie Böhle, Magdalena Christandl, Louis Didelle, Louise Drompt, Sofia Farina, Isabella Helmschrott, Kathrin Holstein, Alenka Kastelic, Nora Leszczynski, Vivian Rustige, Marc Stannartz, Polona Zakrajšek, Nicola Miceli, Nina McQuarrie, Anna Morel, Lorenzo Protti

WWW.CIPRA.ORG/SL/O-NAS

Obrazi CIPRE – člani in članice upravnih odborov, ekipe, Mladinskega sveta in nacionalnih predstavništev

KOLOFON

Založnik: CIPRA International **Uredništvo:** Veronika Hribernik (odgovorna), Caroline Begle, Sophie V. Mahlknecht, Kaspar Schuler **Prevodi:** Maria Nievoll, Reinhold Ferrari, Nataša Leskovic Uršič **Lektorat:** Caroline Begle, Inès Hubert, Francesco Pastorelli, Nina Pirč **Postavitve:** Jenni Kuck **Tisk:** Somedia Partner AG Zeitungsdruck/CH **Skupna naklada:** 1.640 izvodov

SLIKOVNO GRADIVO

Stran 1: Julian Konrad, Pierre Gouyou Beauchamps **Stran 3:** Jenni Kuck **Stran 4/5:** Camilla Fiore, Louise Delorme, Nina McQuarrie, CYC, CIPRA International **Stran 6/7:** Samo Kham, Marta Corrà, Alpenverein Südtirol, Legambiente, Klaus Schädl **Stran 8:** Julian Konrad, BMUV-Klaus Mellenthin, Alexander Ess